

РЕЛІГІЇ В ГЛОБАЛЬНОМУ СВІТІ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>Для всіх галузей</i>
Спеціальність	<i>Для всіх спеціальностей</i>
Освітня програма	<i>Для усіх</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс (3, 4 семестр)</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити ЕКТС/60 годин Лекційні заняття: 18 годин Практичні заняття: 18 годин Самостійна робота студентів: 24 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік МКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: Гераськов Сергій Вадимович, кандидат філософських наук, доцент email: sergii.geraskov@gmail.com Практичні заняття: Гераськов Сергій Вадимович, кандидат філософських наук, доцент email: sergii.geraskov@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс: https://classroom.google.com/c/NTQOMjM3OTIxNjMy?cjc=lizbwqv</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Основною метою навчальної дисципліни «Релігії в глобальному світі» є виявлення місця релігії в сучасному глобальному просторі, а також тенденцій розвитку релігій в умовах глобалізації і суттєвого прискорення динаміки суспільства.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають таких **здатностей**:

- ◇ зрозуміти значення релігійного фактору в історії міжнародних відносин, вміти правильно розташувати його на сучасній геополітичній мапі, визначивши роль релігійної складової в її «гарячих точках»;
- ◇ вивчити конфесійну динаміку в умовах глобалізації;
- ◇ проаналізувати сучасні процеси релігійного відродження і секуляризації на прикладах конкретних моделей релігійно-політичної взаємодії в країнах Європи, Азії та Америки;
- ◇ оцінити роль релігійного фактору в імміграційній політиці Європейського Союзу;
- ◇ співставити позиції традиційних релігій з позиціями нових релігійних течій та містико-езотеричних рухів;
- ◇ на прикладах актуальних кейсів розібратись у різноспрямованому впливу релігії на міжнародні процеси, від полюсу радикалізму та екстремізму до екуменічних рухів;

- ◇ виокремити український контекст та зрозуміти його роль у глобальних релігійних трансформаціях.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна «Релігії в глобальному світі» є елементом загальноосвітньої підготовки і формується з вибірових дисциплін. Дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує відповідно до свого предмету знання з інших галузей. Засадничою для оволодіння матеріалами дисципліни є інформація, що її змогли опрацювати здобувачі під час вивчення інших дисциплін соціогуманітарного циклу.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Релігія і глобальні виклики сьогодення.

Тема 2. Національні релігії.

Тема 3. Світові релігії.

Тема 4. Нові релігійні рухи.

Тема 5. Місце України на релігійній мапі світу.

Тема 6. Секуляризація і релігійне відродження.

Тема 7. Релігійні конфлікти. Фундаменталізм та екстремізм.

Тема 8. Екуменізм і толерантність у сучасному світі.

Тема 9. Релігія і суспільство: їхня дифузія і взаємовпливи.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Наведено перелік рекомендованих навчальних матеріалів та ресурсів для засвоєння матеріалу, що розглядається на лекційних та семінарських заняттях.

Базовий

1. Вододіли секуляризації: монографія / за ред. О. В. Білокобильського, В. С. Левицького. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 240 с.
2. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ — початку ХХІ століття. Львів: Вид-во УКУ, 2013. – 504 с.
3. Релігійна безпека/небезпека України. Збірник наукових праць і матеріалів / за ред. А. М. Колодного. Київ: УАР, 2019. – 316 с.
4. Роль релігії у сучасних суспільних процесах: навч. посіб. / О. В. Паньків, В. Л. Петрушенко, М. П. Скалецький, А. М. Кадикало, О. В. Онищук, С. М. Повторева, М. В. Сінельникова, О. Ю. Чурсінова, Х. М. Хвойницька; за заг. редакцією О. В. Паньків. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 268 с.
5. Шепетяк О. М. Історія релігій. В 3-х тт. Жовква: Місіонер, 2019-2020.

Додатковий

1. 25-річчя української незалежності як історія релігійних свобод і світоглядного плюралізму: державні інституції та релігійні організації у пошуку моделей партнерства / Збірник наукових матеріалів. Київ: Дух і Літера, 2017. – 616 с.
2. Академічне релігієзнавство / за ред. А. Колодного. Київ: Світ знань, 2000. – 862 с.
3. Гераськов С. В. Православна церква України в глобальній церковній політиці: виклики та перспективи для церкви і держави: аналітична записка. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2019. Вип. 2. С. 138–154.
4. Гераськов С. В. Публічна політика у сфері релігії в країнах ЄС: інтеграційні процеси та моделі державно-церковних відносин в постсекулярному суспільстві. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2021. № 3. С. 141–150.

5. Казанова Х. Релігія в сучасному світі. Плюралізм, секуляризація, глобалізація. Львів: Вид-во УКУ, 2019. – 348 с.
6. Казанова Х. По той бік секуляризації. Релігійна та секулярна динаміка нашої глобальної доби. Київ: Дух і Літера, 2017. – 264 с.
7. Релігійна безпека на тимчасово окупованих територіях: стратегії та рішення для країн Східного партнерства: аналітична доповідь / С. В. Гераськов, А. М. Фесенко. Київ: ДКС-Центр, 2020. – 40 с.
8. Релігійні ідентичності в їх сутності і конфесійних вимірах: український контекст. Кол. монографія / за ред. А. Колодного, Л. Филипович, А. Арістової. Київ: УАР, 2021. – 348 с.
9. Geraskov S., Gider E. Religious Policy Shaping in Terms of the COVID-19 Pandemic: The Case of Turkey and Ukraine: Policy Paper. *Journal of the Research Papers of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*. 2020. Vol. 2. P. 154–169.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції, перелік основних питань та рекомендована література
1	<p>Тема 1. Релігія і глобальні виклики сьогодення.</p> <p>1. Релігія і віра в добу глобалізації.</p> <p>2. Релігійна безпека в сучасному світі.</p> <p>3. «Церква в смартфоні»: вплив цифрових технологій на релігії.</p> <p>4. Релігія в умовах пандемії COVID-19.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 5, 7, 8, 9.</p>
2	<p>Тема 2. Ранні та національні форми релігії.</p> <p>1. Ранні форми релігії та їх місце в сучасному світі.</p> <p>2. Історичні трансформації і сучасний стан національних релігій.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 2, 5, 7, 8.</p>
3	<p>Тема 3. Світові релігії.</p> <p>1. Поняття про світові релігії та їх особливості.</p> <p>2. Основні засади світових релігій в контексті імперативів сучасності.</p> <p>3. Світові релігії та процеси глобалізації.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 2, 3, 5, 7, 8.</p>
4	<p>Тема 4. Нові релігійні рухи.</p> <p>1. Нові релігійні рухи як феномен сучасного суспільства.</p> <p>2. Характерні риси нових релігій. Види нових релігійних рухів.</p> <p>2. Езотерика, містицизм, парапсихологія та їх вплив на суспільство.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 2, 9.</p>
5	<p>Тема 5. Україна на релігійній мапі світу.</p> <p>1. Державно-церковні відносини, релігійна свобода і безпека в незалежній Україні.</p> <p>2. Правові основи свободи совісті і віросповідання в Україні.</p> <p>3. Релігійні організації в Україні: статистичні показники.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 2, 3, 8, 9.</p>

6	<p>Тема 6. Секуляризація і релігійне відродження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні теорії секуляризації. 2. Релігійне пробудження в сучасному європейському суспільстві. 3. Секуляризація та сучасний іслам. 4. «Нерелігійна релігійність»: японський сценарій секуляризаційних процесів. <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 2, 4–7.</p>
7	<p>Тема 7. Релігійні конфлікти. Фундаменталізм та екстремізм.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття релігійного конфлікту. Релігія і міжконфесійні відносини як джерело конфлікту. 2. Релігійний фундаменталізм та екстремізм: поняття і прояви. <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 2, 5, 7, 8.</p>
8	<p>Тема 8. Екуменізм і толерантність у сучасному світі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідея толерантності в історичній ретроспективі. 2. Релігійна толерантність в контексті глобалізації. 3. Екуменізм, його види і прояви. <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 2, 5, 7, 9.</p>
9	<p>Тема 9. Релігія і політика: історія та сучасність.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Релігійний фактор в процесі формування держави. Сакралізація влади. 2. Основні моделі релігійно-політичної взаємодії у світі. 3. Співвідношення релігійної і етнічної самосвідомості. Релігійний фактор і етногенез. <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 3–9.</p>

Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять мають сприяти засвоєнню теоретичного матеріалу з курсу «Релігії в глобальному світі», формуванню здатності критично осмислювати проблеми у сфері релігії і на межі галузей знань, здатності виявляти сучасні тенденції співіснування різних конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу, аналізувати процеси релігійного життя суспільства; роз'яснювати релігійні події та явища на основі розуміння специфіки впливу релігії на суспільні процеси.

№ з/п	Назва теми семінару, перелік основних питань, теми доповідей та рекомендована література
1	<p>Тема 1. Релігія та віра: глобальні тенденції розвитку.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості розвитку релігійної свідомості в сучасному суспільстві. 2. Релігійний чинник в умовах «гібридної війни». 3. Гендерна проблематика і релігія. 4. Проблема релігійної дискримінації. Ідея расового та етнічного домінування в релігії. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте суть основних понять: глобалізація, глокалізація, секуляризація, десекуляризація, уніфікація, плюралізація, фундаменталізація, атеїзація і клерикалізація, гендеризація. 2. Чи можливо говорити про релігійну безпеку та дотримання свободи віросповідання в умовах гібридних воєн? 3. Як і чому змінювалась позиція релігійних конфесій щодо питань, пов'язаних із статтю, сексуальністю і сексуальними меншинами? <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 2, 5–8.</p>
2	<p>Тема 2. Національні релігії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індуїзм в сучасній Індії і його вплив на духовну культуру західних країн.

	<p>2. Джайнізм і сикхізм. Вирішення сикхського питання.</p> <p>3. Конфуціанство і даосизм, їх вплив на китайське суспільство.</p> <p>4. Сінто та синтоїзм: релігія та ідеологія.</p> <p>5. Юдаїзм. Сучасні релігійні течії в юдаїзмі.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Яку роль у консолідації індуїзму відіграв індійський націоналізм?</p> <p>2. У чому полягає зміст «сикхського питання»? Якими є можливі шляхи його вирішення?</p> <p>3. Які суспільно-економічні та соціокультурні чинники впливають на китайську релігійність?</p> <p>4. Як відрізняються поняття «сінто» та «синтоїзм»?</p> <p>5. Юдаїзм в сучасному світі. Соціальний стан євреїв в країнах діаспори.</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Базовий: 1–5.</p> <p>Додатковий: 2, 5, 6, 7.</p>
3	<p>Тема 3. Світові релігії.</p> <p>1. Буддизм як засіб налагодження міжнародних зв'язків. Регіональні особливості буддизму.</p> <p>2. Сучасне християнство і міжнародні відносини.</p> <p>2.1. Роль православних церков у міжнародних відносинах.</p> <p>2.2. Католицизм в сучасному світі. Дипломатія Ватикану.</p> <p>2.3. Релігійний компонент у становленні самосвідомості американської нації.</p> <p>3. Іслам у сучасному світі. Ісламські держави.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Розкрийте поняття «євангельський бум».</p> <p>2. Яким чином іслам вплинув на систему колективної безпеки і міжнародних відносин у XX-XXI ст.?</p> <p>3. Що визначало розвиток «національних редакцій» буддизму в різних країнах?</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Базовий: 1–5.</p> <p>Додатковий: 1, 2, 5, 6, 7.</p>
4	<p>Тема 4. Нові релігійні рухи.</p> <p>1. Класифікація нових релігійних рухів:</p> <p>1.1. Неохристиянські релігійні течії.</p> <p>1.2. Нові релігійні рухи орієнталістського спрямування.</p> <p>1.3. Неоязичництво.</p> <p>1.4. Універсальні та синкретичні течії і культу.</p> <p>2. Проблема деструктивності нових релігійних рухів.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. У чому полягає специфіка феномену нових релігійних рухів? Чим можна пояснити швидкі темпи їх поширення у світі?</p> <p>2. Як можна охарактеризувати позицію традиційних релігій щодо нових релігійних рухів?</p> <p>3. З яких причин у суспільстві побутує характеристика «деструктивні» щодо нових релігійних рухів?</p> <p>Список рекомендованих джерел:</p> <p>Базовий: 1–5.</p> <p>Додатковий: 1, 2, 8, 9.</p>
5	<p>Тема 5. Релігійні конфесії в сучасному українському контексті.</p> <p>1. Православ'я в Україні на зламі тисячоліть.</p> <p>2. Конституювання Української Греко-Католицької Церкви.</p> <p>3. Протестантські церкви України: у пошуках орієнтирів.</p> <p>4. Мусульманська спільнота України: проблеми діалогу.</p> <p>5. Нові релігійні течії у незалежній Україні.</p> <p>Завдання на СРС:</p> <p>1. Охарактеризуйте релігійність в контексті сучасного українського суспільства. Порівняйте релігійність українців з релігійністю «пересічних» жителів Центрально-Східної Європи.</p> <p>2. Яке місце займає українське православ'я в глобальній церковній політиці?</p>

	<p>3. У чому полягає проблема патріархату для Української Греко-Католицької Церкви?</p> <p>4. Якими є ключові тенденції розвитку ісламу в незалежній Україні?</p> <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1–3, 8, 9.</p>
6	<p>Тема 6. Секуляризація і релігійне відродження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Релігійний фактор в імміграційній політиці Європейського союзу. 2. «Ісламська держава» як глобальна альтернатива модерну. 3. Влада і(чи) релігія в КНР. 4. Релігійні витоки та впливи доктрини «русского міра». <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чому секулярні тенденції в Західній Європі набагато сильніші, ніж в інших регіонах світу? 2. Які фактори сприяли розвитку «політичного ісламу» в арабських країнах? 3. Чи можна говорити про піднесення релігії в сучасному Китаї? 4. Чому Російська Федерація використовує релігію як важливий інструмент зовнішньої політики? <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 2, 5-7.</p>
7	<p>Тема 7. Основні осередки релігійних конфліктів у сучасному світі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація релігійних конфліктів і шляхи їх врегулювання. 2. Індо-пакистанський конфлікт – співвідношення релігійного та політичного. 3. Релігійний фактор у конфлікті в Північній Ірландії. 4. Релігійний конфлікт у Боснії і Герцеговині. 5. Етнорелігійна приналежність як джерело конфлікту в Нігерії. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На Вашу думку, релігійна різноманітність у світі виступає, здебільшого, джерелом конфліктів чи основою для мирного співжиття й плідного діалогу? 2. Чи має конфлікт у штаті Плато (Нігерія) релігійний вимір? У чому він полягає? 3. Визначте місце релігійного та політичного факторів в індо-пакистанському конфлікті. 4. Яким чином релігія була пов'язана зі збройними конфліктами на посткомуністичному просторі? <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 2, 5, 7, 8.</p>
8	<p>Тема 8. Екуменізм і толерантність у сучасному світі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідеї толерантності в священних текстах. 2. Толерантність релігійних авторитетів. 3. Екуменізм і миробудування: світові практики. 4. Екуменічні рухи в сучасному християнстві. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Глобалізація принесла страх перед толерантністю», - чи згодні Ви з цим твердженням і чому? 2. Якими є основні напрями розвитку екуменічного діалогу у світі? <p>Список рекомендованих джерел: Базовий: 1–5. Додатковий: 1, 2, 5, 7, 9.</p>
9	<p>Тема 9. Вплив релігії на культуру, науку і мистецтво.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце релігії в сучасному культурному житті. 2. Взаємозв'язки релігії і науки. 3. Сучасні релігії у руслі масової культури. 4. Релігійні вияви у мистецтві. <p>Завдання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи є релігія і наука поняттями, що взаємовиключають одне одне? 2. На Вашу думку, чи залишилось місце для релігії в сучасному кінематографі? 3. Порівняйте елітарне і масове мистецтво. Як відрізняється їх роль у релігії?

Список рекомендованих джерел:

Базовий: 1–5.

Додатковий: 2, 5, 9.

6. Самостійна робота студента

Засвоєння змісту дисципліни «Релігії в глобальному світі» разом із аудиторними заняттями передбачає виконання студентами самостійної роботи з метою самоконтролю знань та самопідготовки. Систематично організована самостійна робота дає можливість закріпити матеріал курсу, сфокусувати увагу на ключових питаннях тем, що вивчаються.

Самостійна робота студентів передбачає:

1. підготовку усних доповідей/презентацій за тематикою семінару;
2. підготовку до участі у обговоренні текстів/кейсів/завдань до семінарів;
3. підготовку до модульної контрольної роботи.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять

Відвідування лекцій, семінарських занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для отримання позитивних результатів вивчення дисципліни. Вагома частина рейтингу студента формується через активну роботу на семінарських заняттях. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички. Тому відсутність на семінарських заняттях не дає можливість студенту отримати бали до семестрового рейтингу.

Пропущені контрольні заходи

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість виконати контрольне завдання протягом найближчого тижня. Повторне виконання контрольних завдань не допускається.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, індивідуальне завдання тощо.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силябусу.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за роботу на семінарських заняттях і модульну контрольну роботу, семестровий рейтинг не менше 36 балів.

Контроль з дисципліни «Релігії в глобальному світі» передбачений у вигляді заліку, тому PCO включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни протягом семестру, а також семестровий контроль у вигляді заліку (письмово + співбесіда).

Основними видами навчальних занять є лекція і семінарське заняття. Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних і штрафних балів.

Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру у процесі навчання для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітнього компонента «Релігії в глобальному світі».

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на семінарських заняттях (відповіді на теоретичні питання теми; практичні вправи, кейси; написання есе, експрес-контроль тощо)	72	8	9	72
2.	МКР (складається з двох частин: перша виконується на с/з перед першим календарним контролем, друга – перед другою атестацією)	28	14	2	28
	Всього				100

Якщо здобувач не виконав або не з'явився на МКР, його результат оцінюється у 0 балів.

Результати поточного контролю регулярно заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу.

Критерії оцінювання відповідей здобувача з окремих запитань (завдань) МКР

№ з/п	Критерії оцінювання	с/з Ваговий бал	МКР Ваговий бал
1.	Відповідь правильна (не менше 90% потрібної інформації)	7,2-8	12,6-14
2.	Несуттєві помилки у відповіді (не менше 75% потрібної інформації)	6-7	10,5-12,5
3.	Є недоліки у відповіді та деякі помилки (не менше 60% потрібної інформації)	4,8	8,4-10,4
4.	Суттєві помилки у відповіді ($\leq 50\%$ потрібної інформації)	≤ 4	≤ 7
5.	Відповідь відсутня або не правильна	0	0

Відповідь на тестове завдання з варіантами відповідей, виконання інших завдань оцінюється у такому ж процентному відношенні.

За результатами заходів поточного контролю здобувачів проводиться календарний контроль, порядок проведення якого визначено у «Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського».

Календарний контроль реалізується шляхом визначення рівня відповідності поточних досягнень (рейтингу) здобувача встановленим і визначеним в РСО критеріям. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни (освітнього компонента) є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю. Незадовільний результат двох календарних контролів з освітнього компонента не може бути підставою для недопущення здобувача до семестрового контролю з цього освітнього

компонента, якщо здобувач до початку семестрового контролю виконав усі умови допуску, які передбачені PCO.

Проміжна атестація студентів є календарним рубіжним контролем, метою проведення якого є підвищення якості навчання та моніторинг виконання графіка освітнього процесу здобувачами.

Критерії оцінювання календарного контролю

Термін атестації	Перша атестація 7-8 тиждень семестру	Друга атестація 14-15 тиждень семестру
Критерій: поточні досягнення (рейтинг) + МКР	≥ 15 балів	≥ 30 балів

Результати календарного контролю заносяться викладачем у модуль «Календарний контроль» Електронного кампусу.

Заохочувальні бали передбачені за виконання творчих робіт з дисципліни (наприклад, участь у конкурсах студентських наукових робіт, підготовка презентацій за темами навчальної дисципліни, оглядів запропонованих наукових праць тощо).

Штрафні бали передбачені за відмову від відповіді на контрольні запитання з теми семінару і невиконання запропонованих на семінарському занятті контрольних завдань (вправ, тестів тощо). Заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали PCO, а їхня сума не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Семестровий контроль: ЗАЛІК

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу. Форма проведення семестрового контролю комбінована (залікова к/р + співбесіда). Перелік тем та питань які виносяться на семестровий контроль, критерії оцінювання визначаються силабусом.

Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами роботи в семестрі, якщо має підсумковий рейтинг за семестр не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умови допуску до заліку: рейтинг ≥36 б.

< 60 балів → залікова к/р + співбесіда.

≥ 60 балів = оцінка (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо, незадовільно). Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р + співбесіда.

Залік проводиться в період останніх двох тижнів теоретичного навчання у семестрі, як правило, на останньому за розкладом занятті з навчальної дисципліни. Результати контрольних заходів доступні до ознайомлення авторизованим користувачам в їхніх особистих кабінетах автоматизованої інформаційної системи «Електронний кампус».

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно

94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на передостанньому занятті з дисципліни в семестрі. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку і мають рейтингову оцінку 60 та більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи (письмова) + співбесіда.

Якщо оцінка, отримана за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, попередній рейтинг здобувача, за рішенням кафедри, скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів після ознайомлення з результатом, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Орієнтовний перелік питань на залік

1. Теоретичні аспекти взаємодії релігії і політики.
2. Релігійне різноманіття сучасного світу. Конфесійна мапа сучасного світу.
3. Співвідношення релігійної і етнічної самосвідомості в сучасному світі.
4. Конфесійна динаміка в умовах глобалізації.
5. Релігія і глобальні виклики сучасної доби.
6. Локальне і універсальне в сучасному світі та релігія.
7. Ідея толерантності в сучасному світі.
8. Особливості моделей релігійно-політичної взаємодії в глобальному світі.
9. Міжнародний тероризм та іслам.
10. Релігійне відродження і секуляризація в умовах глобалізації.
11. Особливості впливу основних напрямів християнства на політичні процеси в сучасному світі.
12. Буддизм і його вплив на міждержавну політику.
13. Ватикан і католицизм в сучасних міжнародних відносинах.
14. Сучасний протестантизм в міжнародних відносинах.
15. Роль релігійного фактору в політичному житті країн Східної Європи.
16. Релігійний фактор в імміграційній політиці ЄС.
17. Православні церкви в глобальній церковній політиці.
18. Місце ПЦУ в сучасному українському політичному процесі.
19. Релігійний компонент доктрини «руського міра».
20. Релігійність в контексті сучасного українського суспільства.
21. Правові основи свободи совісті і віросповідання в Україні.
22. Християнство в Латинській Америці. «Теологія звільнення».
23. Роль індуїзму та ісламу в індо-пакистанському конфлікті.

24. Сінто як національна релігія Японії. Синтоїзм як ідеологія.
25. Конфуціанство і даосизм як складові «китайської релігії».
26. Основні фактори і форми розвитку ісламського фундаменталізму в сучасному світі.
27. Ісламський фактор в сучасних міжнародних відносинах.
28. Нові релігійні рухи та їх місце в глобальному світі.
29. Проблема деструктивності нових релігійних рухів.
30. Релігійний вимір Близькосхідного конфлікту.
31. Роль релігійного фактору в «гарячих точках» сучасного світу.
32. Релігійна складова в політиці держав, що розвиваються.
33. Роль релігійного фактору у зовнішній політиці США.
34. Екуменічні рухи та їх вплив на міжнародні відносини.
35. Релігійні організації в контексті міжнародної співпраці.
36. Релігія і гендер.
37. Проблема релігійної дискримінації та шляхи її подолання.
38. Релігійна безпека в сучасному світі та Україні.
39. Вплив цифрових технологій на релігії.
40. Сучасні теорії секуляризації.
41. Функції релігії в сучасному культурному житті.
42. Релігія і наука: проблема співвідношення.

В умовах дистанційної роботи організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: система Електронний кампус, ресурси платформи дистанційного навчання «Сікорський», сервіс «Google Classroom». Для ефективнішої комунікації з метою розуміння змісту навчальної дисципліни та кращого засвоєння матеріалу використовуються сервіси для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку (наприклад, «Zoom»), електронна пошта, месенджери (Viber, WhatsApp, Telegram, Google документи).

Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцент, к.філос.н., доцент Гераськов Сергій Вадимович

Ухвалено на засіданні кафедри філософії (протокол № 21 від 25.05.2023 р.)

Погоджено Методичною радою КПІ ім. Ігоря Сікорського (протокол № від 02.06.2023 р.)